

Magyarország sajátos helyzete az európai menekültválságban

Juhász Attila – Molnár Csaba

1. Bevezetés

A migrációs folyamatok, az azokkal kapcsolatos társadalmi attitűdök és a politika kölcsönösen hatnak egymásra. Így volt ez a 2015-ben kezdődött európai menekültválság esetében is. Magyarországon a menekültválság közvéleményben lecsapódott értelmezését különösen erősen formálta a politika, azon belül is főként a kérdéssel kapcsolatos kormányzati kampányok. A hazai közbeszédben pedig két végletes álláspont vált uralkodóvá a menekültügyi helyzetet illetően. Az egyik Magyarország kultúráját és biztonságát fenyegető veszélyként látta a menekülthullámot, a másik viszont politikai haszon-szerzés céljából kreált álproblémának, voltaképpen nem létező folyamatnak tartotta azt. (Bernáth–Messing 2015)

Az alábbiakban bemutatandó tények és adatok azt mutatják, hogy a két végletes álláspont közül egyik sem felelt meg a valóságnak. Magyarországot ugyanis – földrajzi helyzetéből adódóan – valóban kiemelten érintette a menekültválság. Soha nem látott mértékben nyújtottak be menedékkérelmeket a magyar hatóságokhoz, ám annak egy pillanatig sem állt fenn a lehetősége, hogy ez a folyamat tényleges bevándorlássá váljon. Ennek következtében az ország európai viszonylatban is sajátos helyzetbe került a nemzetközi migráció vonatkozásában.

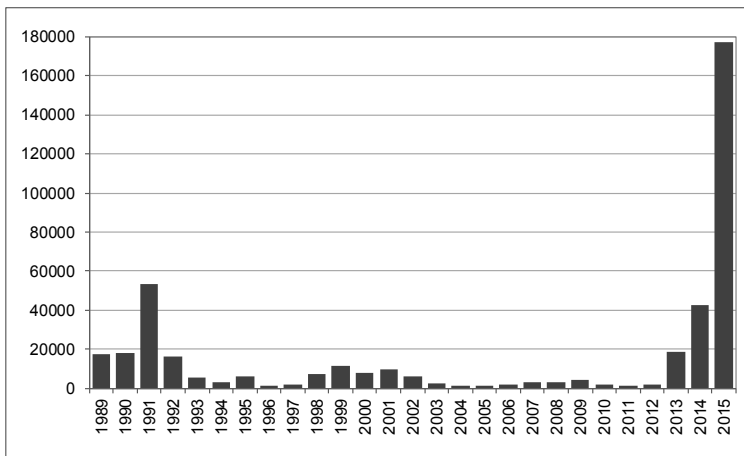
2. Migrációs folyamatok

2015 elejétől fogva a menekültválsággal kapcsolatban kialakult politikai diskurzus azt az érzetet keltette, hogy Magyarország helye alapvetően megváltozott a globális migráció rendszerében. A közbeszédben uralkodóvá vált „bevándorló”, „migráns” kifejezések azt üzenték, hogy Magyarországnak mint célországnak tömeges, Európán kívülről érkező migrációs hullámmal kell számolnia. Csakhogy a migrációs folyamatok olyan masszív, történetileg kialakult struktúrák mentén zajlanak, hogy ezeket nem írta/nem írhatta felül a menekülthullám. Magyarország nem vált célországgá az Európán kívüli migránsok számára, hanem földrajzi elhelyezkedéséből fakadóan tranzitország maradt.

2.1. A menedékkérők számának változása

Az adatokat tekintve Magyarország esetében egyetlen vonatkozásban hozott jelentős változást a menekültválság: a benyújtott menedékkérelmek számában. Magyarország a rendszerváltás óta sosem volt kitéve a 2015-ös évhez hasonló menekülthullámnak, amikor is több mint 177 ezer menedékkérőt regisztráltak hazánkban (1. ábra). 2015-ben több menedékkérő érkezett Magyarországra, mint a megelőző 23 évben összesen.

1. ábra. Magyarországra érkezett menedékkérők száma, 1989–2015 (fő)

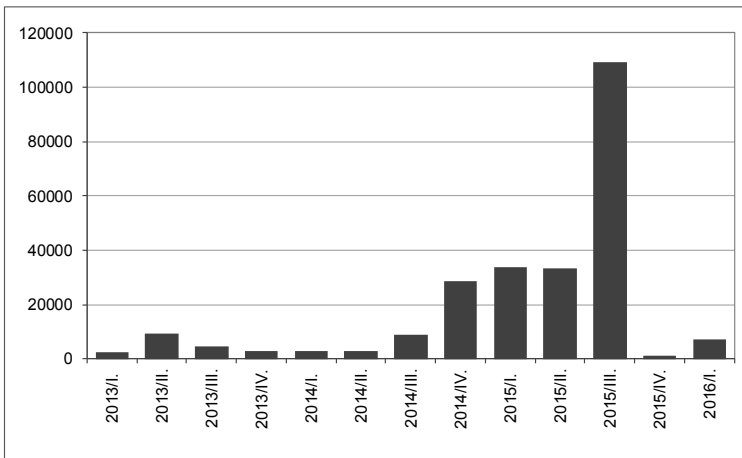
Forrás: 1989–1999: Index.hu (2014); 2000–2015: KSH STADAT 1.9.

Az országba érkező menekültek száma 2015. III. negyedévében tetőzött, amikor létszámuk meghaladta a százezret (2. ábra). Az elfogott illegális határátlépők számáról rendelkezésre álló rendőrségi adatok¹ alapján a csúc 2015. szeptember 23-án volt, amikor 10 046 menekültet fogtak el a hatóságok. A déli határok október közepére teljessé vált lezárása után a migrációs nyomás lényegében nullára csökkent, és ebben az év hátralévő részében nem is történt változás. 2016. februártól ismét nőtt az elfogások száma, ezek nagyságrendje azonban jelentősen elmaradt a megelőző évben tapasztalttól. A március 28-án regisztrált 255-ös legnagyobb létszám mellett az első félévben naponta átlagosan 95 menekültet fogott el a rendőrség. A rendőrségi adatok tendenciáját követte a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BAH) által

¹ <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/elfogott-migransok-szama-lekerdezés>

rögzített menedékkérelmek számának változása is. 2015 utolsó negyedében 1172 kérelmet fogadtak be, míg 2016. I. negyedévben már 7182-t, április-májusban pedig további 10 564-et (BÁH 2016a).

2. ábra. Magyarországra érkezett menedékkérők száma negyedéves bontásban, 2013–2016 (fő)

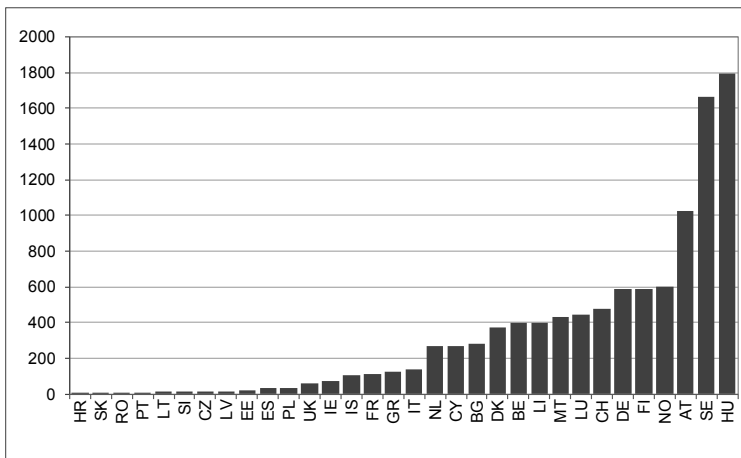
Forrás: KSH STADAT 1.2.

Európai összehasonításban a 2015-ös hazai menekülthullám erősségét jelzi, hogy a százezer lakosra jutó menedékkérők számának tekintetében Magyarország az első volt Európában, 1797 fővel (3. ábra). Ezer fő feletti értéket regisztráltak még Svédországban (1667 fő), illetve Ausztriában (1028 fő).

Ugyanakkor a legtöbb menedékkérő pusztán formális okokból adta be igénylését Magyarországon, és szinte kivétel nélkül távoztak az országból Nyugat-Európa felé, túlnyomó többségük számára az elsődleges célország ugyanis Németország volt. Jellemző, hogy az 1990-es évek elején, a délszláv háborúk idején több volt ténylegesen és tartósan az országban maradt menedékkérő (ez több tízezer főt jelentett), mint 2015-ben, amikor a közel 180 ezer regisztrált menedékkérőből alig pár ezer fő tartózkodott huzamosabb ideig Magyarországon. A Helsinki Bizottság adatai szerint az év végére valójában mintegy 900–1000 főre csökkent az országban tartózkodó menedékkérők száma. Ez nem változott érdemben 2016 közepére sem, június 20-án 1489 menedékkérő tartózkodott a nyílt befogadó állomásokon (Bicskén, Vámosszabadi-ban, Körmenden és Balassagyarmaton), illetve további 734, kérelmét először

benyújtó menedékkérőt tartottak fogva menekültügyi őrizetben Békéscsabán, Kiskunhalason és Nyírbátorban (Magyar Helsinki Bizottság 2016).

3. ábra. Százezer lakosra jutó menedékkérők száma Európában, 2015-ben (fő)

Forrás: saját számítás az Eurostat 2015-ös évre vonatkozó adatai alapján (az adatsorok Eurostat kódja migr_asyppctza és demo_pjan)

Országnevek rövidítése: AT – Ausztria, BE – Belgium, BG – Bulgária, CH – Svájc, CY – Ciprus, CZ – Csehország, DE – Németország, DK – Dánia, EE – Észtország, ES – Spanyolország, FI – Finnország, FR – Franciaország, GR – Görögország, HR – Horvátország, HU – Magyarország, IE – Írország, IS – Izland, IT – Olaszország, LI – Liechtenstein, LT – Litvánia, LU – Luxemburg, LV – Lettország, MT – Málta, NL – Hollandia, NO – Norvégia, PL – Lengyelország, PT – Portugália, RO – Románia, SE – Svédország, SI – Szlovénia, SK – Szlovákia, UK – Egyesült Királyság.

A menedékkérők számának radikális növekedése tehát nem jelenti azt, hogy az igénylők ténylegesen Magyarországon kívántak maradni, és azt sem, hogy az előző évekhez képest sokkal többen jutottak volna valamilyen menekültstátuszhoz. Sőt, 2016-ra a menekültügyi szigorítások eredményeként szinte lehetetlenné vált menedékjogi védelmet szerezni Magyarországon. 2015. január 1. és 2016. május 31. között 194 831 döntést hozott meg a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (*1. táblázat*). Ezek 97%-a az eljárás megszüntetésével járt, döntően azért, mert a kérvényező a regisztráció után elhagyta az országot, ismeretlen helyre távozott. Az 5178 érdemi döntés közül mindössze 736 volt pozitív, azaz a döntések 86%-a elutasító volt (BÁH 2016a).

1. táblázat. *A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal döntéseinek száma, 2015. január 1. – 2016. május 31.*

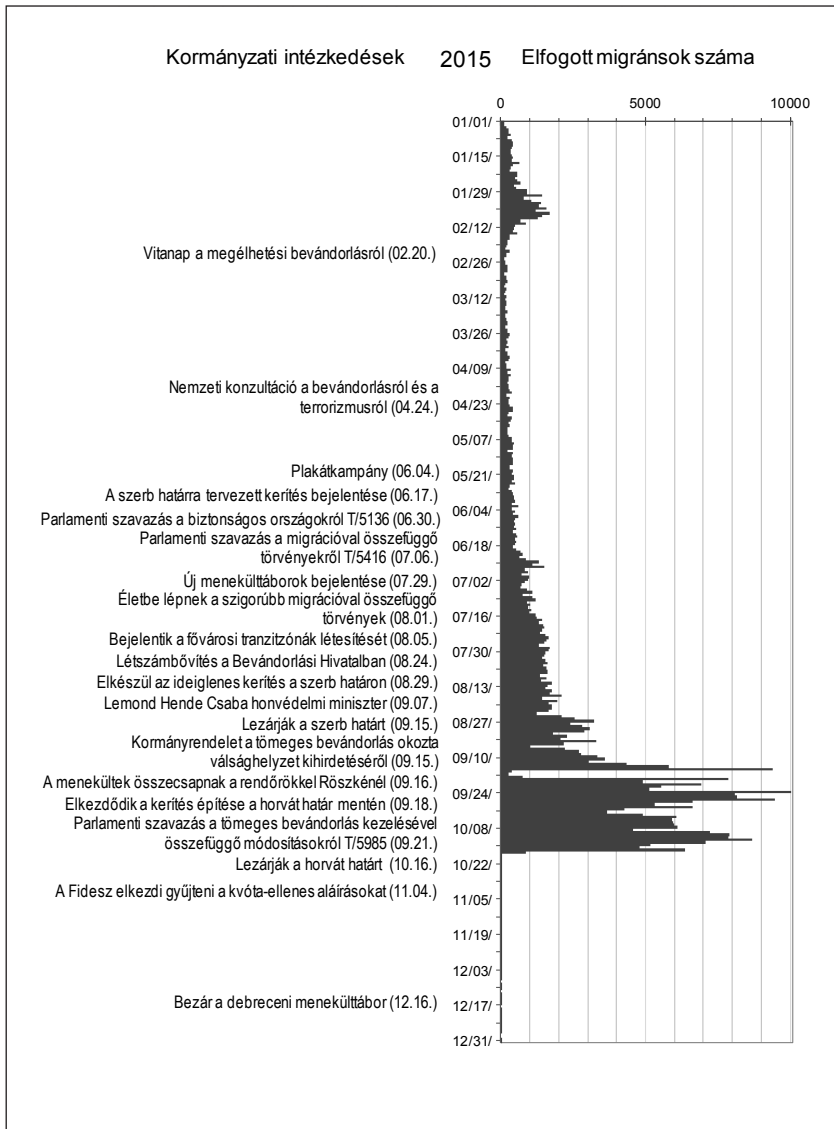
Döntés	Döntések száma	Az összes döntésen belüli arány (%)	Az érdemi döntéseken belüli arány (%)
Menekültként elismerés	222	0,1	4,3
Oltalmazottként elismerés	504	0,3	9,7
Befogadottként elismerés	10	0,0	0,2
Elutasítás	4442	2,3	85,8
Megszüntetés	189 653	97,3	–
<i>Összesen</i>	<i>194 831</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

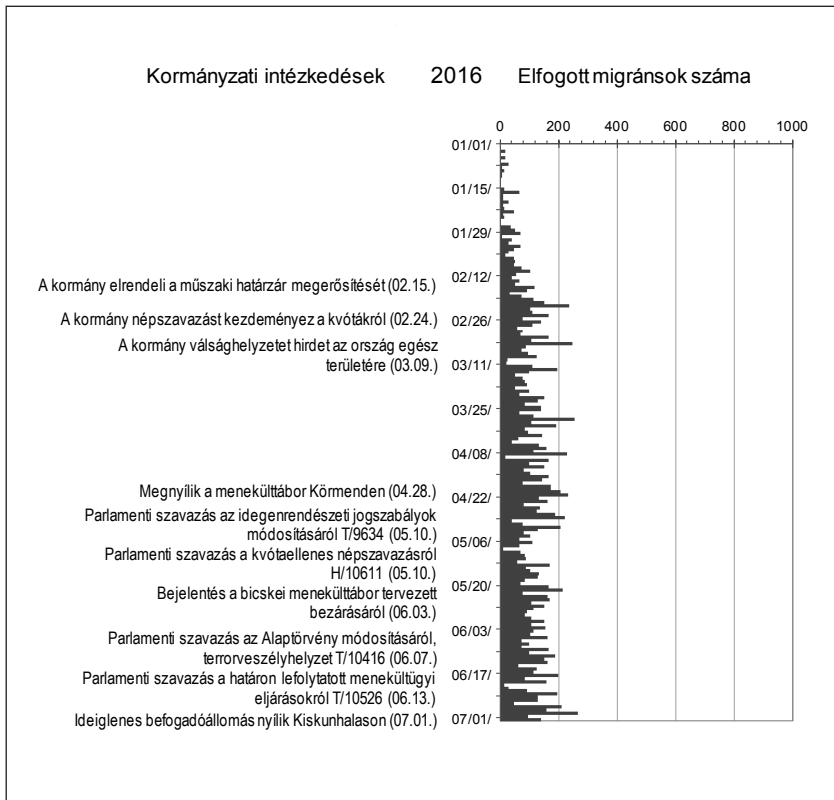
Forrás: saját számítások a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal statisztikái alapján (BÁH 2016a, 2016b, 10. sz. munkalapok).

Az nem ismert, hogy hány olyan ember utazhatott át az országon, akit Magyarországon nem is regisztráltak. Bár a kormány és a hatóságok következetesen tagadták, hogy lett volna ilyen, jelentős lehetett a regisztrálatlan tömeg is a határzár kiépítése előtt. Annyiban viszont biztosan helytálló volt a kormány érvelése, hogy a magyar hatóságok sokkal inkább törekedtek a regisztrációra, mint például a görög és a nem uniós balkáni országok hatóságai. Ezt jelzi a benyújtott menedékkérelmek nemzetközi összehasonlításban is magas száma.

A menedékkérők származási országát tekintve jelentős változások zajlottak le a menekültválság folyamán. 2015 első két hónapjában a koszovói kérvényezők voltak többségben, de tavasztól kezdve a Szíriából, Irakból, Afganisztánból és Pakisztánból érkezők száma drámaian emelkedett. Ahogy a *Függelék F1. táblázatában* látható, a 2015. január 1. és 2016. május 31. közötti időszakban az öt leggyakoribb származási ország Szíria (35%), Afganisztán (27%), Koszovó (13%), Pakisztán (9%) és Irak (6%) volt (BÁH 2016a; 2016b). Mindez azért fontos, mert a kormány illetékesei 2015 első felében azt állították, hogy a Magyarországra érkezők többsége nem háborús helyzet elől menekül, hanem „gazdasági migráns”. Az év közepére ez az érvelés tarthatatlanná vált, ettől kezdődően már nem a származási országot vitatták a magyar kormány részéről, hanem azzal érveltek, hogy a menedékkérő Magyarorszáig több biztonságos országon is áthalad, ezért nem lehet rájuk háborús menekültként tekinteni. A párizsi terror merénylet után az ezzel kapcsolatos viták is kikoptak a közbeszédből, és egyre inkább összerosódott a terrorizmus és a menekülthullám. Végül soron a tények azt mutatják, hogy a Magyarországra belépő menedékkérők több mint fele két országból, Szíria és Afganisztán területéről, azaz háborús válságövezetből érkezett.

4. ábra. A migrációval kapcsolatos fontosabb kormányzati intézkedések, valamint a Rendőrség által elfogott illegális menekültek száma, 2015-ben és 2016-ban

Forrás: a kormányzati intézkedések a szerzők saját gyűjtése; az elfogott menekültek számára vonatkozó adatok forrása: <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/elfogott-migransok-szama>.

2.2. A menekülthullám dinamikája

A menekülthullám dinamikáját tekintve 2015 első két hónapjában a koszovóiak beáramlása okozta az első nehézségeket a magyar hatóságok számára. Ezt követően csökkent az illegális határátlépések száma, egészen nyárig, majd júniustól fokozatos emelkedés volt megfigyelhető, ekkor már a háborús övezetkből érkezők voltak többségben. A legnagyobb hullám szeptemberben és októberben következett be. Végül a Magyarország déli határát Horvátország felől lezáró kerítés megépítése után ért véget a folyamat, október végén. A

4. ábrán jól látható, hogy a magyar kormány intézkedései kevésbé tudták befolyásolni a migrációs folyamatokat. A déli határ szerb szakaszán megépített kerítés átmenetileg még növelte is a beáramlást, tényleges határzár azonban csak a horvát szakasz megépítése után jött létre. Az, hogy a menekülthullám ilyen hirtelen szakadt meg, jól mutatja, hogy Magyarország mennyire nem célország a migrációs folyamatban. Ha az lett volna, akkor a határzár sem járt volna ilyen eredménnyel. Ez csak azért működött, mert Magyarország kikerülhető volt.

Annak ellenére, hogy 2016 elejére az országba érkező menekültek száma már jelentősen elmarad az egy évvel korábbi szintektől, a kormány sorra hozza migrációval kapcsolatos intézkedéseit. Március elején még válsághelyzetet is hirdet a kabinet, bár az elfogott menekültek száma ezt követően inkább mérséklődött, mint nőtt.

2.3. Magyarország helye a globális migráció rendszerében

Azt, hogy Magyarország nem célország, jól mutatják a Bevándorlási Hivatal tartózkodásra jogosító érvényes engedéllyel rendelkezők számáról szóló statisztikái is (2. táblázat). 2016. május végén 217 609 fő tartózkodott hazánkban valamilyen engedéllyel, közülük viszont csupán 3232-en voltak azok, akik a háromféle menekültstátusz egyikével (menekült, oltalmazott, befogadott) rendelkeztek. Számuk alig (298 fővel) változott 2014. december 31. óta.

A hosszabb távú trendeket nézve Magyarország vonzereje egyenesen csökkenőben van. Az 1990-es években még egyértelműen pozitív volt a vándorlási egyenleg. Ekkor intenzív volt a bevándorlás főképp a határon túli magyar csoportokból és az elvándorlás nem, vagy csak időlegesen nőtt meg. A 2000-es évek közepétől azonban a SEEMIG Projekt becslése és a tükörszatisztikák alapján a vándorlási egyenleg egyre romlik, melynek egyrészt a bevándorlás visszaesése/stagnálása, másrészt a növekvő elvándorlás az oka (Földházi *et al.* 2014). A nemzetközi migráció szempontjából ma az ország legnagyobb problémája nem a bevándorlás, hanem az egyre fokozódó kivándorlás. 2013 év elején nagyságrendileg 350 ezer olyan kivándorolt magyar élt a világban, akik 1989 után és legalább egy évvel 2013 eleje előtt hagyták el Magyarországot (SEEMIG 2014). Ma már a becslések legalább 500 ezer külföldön élő magyar állampolgárról szólnak. Mindez azt mutatja, hogy Magyarország migrációs szempontból egyenlőtlen cserékben vesz részt. A bevándorlók számban egyáltalán nem pótolják az elvándoroltakat. A tartósan fennmaradó és romló egyenlegek mellett Magyarország népességfogyása felgyorsulhat, jobban nőhet az idősek aránya (ugyanis inkább a fiatal népesség vándorol el), és további jelentős problémák léphetnek fel a társadalombiztosítási rendszerekben (Melegh 2015).

2. táblázat. Magyarország által kiállított, tartózkodásra jogosító, érvényes engedéllyel rendelkezők száma (fő, %)

Státusz megnevezése	2016.05.31-i állapot	2014.12.31-i állapot	Változás (fő)	Változás (%)
BAH által kiállított bevándorlási engedély	4994	5574	-580	-10
BAH által kiállított letelepedési engedély	2641	2973	-332	-11
Tartózkodási engedély	52386	40269	12117	30
Nemzeti tartózkodási engedély	194	439	-245	-56
Regisztrációs igazolás	117121	101071	16050	16
Állandó tartózkodási kártya	19003	17563	1440	8
Magyar állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja	3515	1805	1710	95
EGT állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja	394	171	223	130
EK letelepedési engedély	607	529	78	15
Nemzeti letelepedési engedély	13514	7387	6127	83
Ideiglenes letelepedési engedély	8	3	5	167
Menekültként személyi igazolvánnyal rendelkező	1804*	1743	61	3
Oltalmazottként személyi igazolvánnyal rendelkező	1366*	1130	236	21
Befogadott	62*	61	1	2
<i>Összesen</i>	<i>217609</i>	<i>180781</i>	<i>36828</i>	<i>20</i>

Forrás: saját számítások a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal statisztikái alapján (BÁH 2016a, 2016b, 1. számú munkalapok, *2015. december 31-i állapot)

Megjegyzés: EGT-állampolgár: magyar állampolgár kivételével az Európai Unió tagállamának, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államnak az állampolgára (az Európai Unió, Svájc, Norvégia, Izland és Lichtenstein állampolgárai). EK: Európai Közösség. Az EK letelepedési engedély azon harmadik országbeli állampolgárt illeti meg, aki a kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően legalább öt éven át jogszerűen és megszakítás nélkül a Magyar Köztársaság területén tartózkodott.

3. A menekültválság hatása a közvéleményre

3.1. Problémaészlelés

A *Standard Eurobarometer* közvélemény-kutatás 2013. májusi felmérésében a magyarok mindössze 7%-a vélekedett úgy, hogy a bevándorlás az Európai Uniót érintő két legnagyobb kihívás egyike. Két és fél évvel később, 2015 novemberében ez az arány közel tízszeresére, 68%-ra nőtt. Ez a je-

lentős változás a lakosság közvéleményében egy nagyon rövid időszak alatt ment végbe. 2014 novemberében az EU előtt álló kihívások sorrendjében 18%-os említettséggel a bevándorlás még mindig csak a negyedik helyen szerepelt (1. gazdasági helyzet 32%, 2. a tagállamok állami pénzügyeinek helyzete 29%, 3. munkanélküliség 28%). Az egy évvel későbbi felmérésben ugyanakkor már az első helyre került a bevándorlás, melyet második helyen a terrorizmus követett 34%-os említettséggel. A korábbi „dobogós” problémák fontossága jelentősen csökkent a magyar lakosság körében: a gazdasági helyzetet a megkérdezettek 15, a tagállamok állami pénzügyeinek helyzetét 14, míg a munkanélküliséget csupán 13% sorolta a két legfontosabb probléma közé (Európai Bizottság 2016a).

A bevándorlás súlyosságának észlelése a magyar lakosság körében nemcsak európai uniós viszonylatban nőtt dinamikusan, hanem hazai vonatkozásban is. Miközben 2014-ben a Standard Eurobarometer kutatásokban a megkérdezettek mindössze 2-3%-a említette a bevándorlást a két legfontosabb probléma között, melyekkel Magyarország akkor szembenézett, 2015 májusában már 13% nyilatkozott így. Novemberre pedig 34%-ra emelkedett ez az arány. Csak kissé elmaradva a legfontosabb hazai problémának tartott munkanélküliségtől (36%), de megelőzve olyan sokakat érintő területeket, mint az egészségügyi és szociális biztonság (23%), illetve a gazdasági helyzet (23%) (Európai Bizottság 2016b).

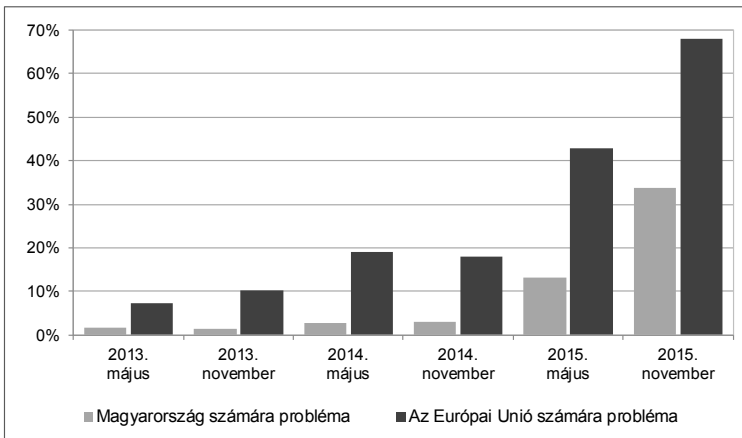
Az adatok alapján elmondható, hogy Magyarországon a problémaészlelés szintjén következett be a legnagyobb változás a migrációval összefüggő társadalmi attitűdökben. Ugyanakkor a megkérdezettek a bevándorlást az EU számára mindvégig nagyobb problémának tartották, mint Magyarország számára (5. ábra). Az utolsó két adatfelvétel hónapjában a rendőrség naponta átlagosan 374 (2015 májusában), illetve 11 (2015 novemberében) illegális határátlépőt fogott el. Míg a májusi felmérésben a megkérdezettek csupán 13%-a, addig a novemberiben már a 34%-a említette a bevándorlást a két legfontosabb hazai probléma között, azaz a migráció magyar lakosság által észlelt súlyossága annak ellenére emelkedett, hogy a menedékkérők száma gyarapodott volna Magyarországon. Sőt erre az időpontra az „országot fenyegető” menekülthullám lényegében megállt.

E tanulmány írásakor az Eurobarometer újabb hullámának eredményeit még nem hozták nyilvánosságra, így nem tudjuk, miként alakult a problémaészlelés szintje 2016-ban. A Pew Research Center ugyanakkor készített egy közvélemény-kutatást 2016 tavaszán², amely azt mutatta, hogy a magyar társadalom változatlanul komoly fenyegetésnek tartja a menekülthullámot Magyarországra nézve. A felmérésben ugyanis arra a kérdésre, hogy „Mennyire jelent veszélyt Magyarországra nézve az, hogy egyes országokat – mint

² Az 1005 fős, személyes interjúkon alapuló adatfelvétel 2016. április 16. – május 10. között zajlott.

például Szíria és Irak – nagyszámú menekült hagyja el?”, a megkérdezettek 69%-a válaszolta azt, hogy nagy veszélyt jelent, míg további 23% szerint kisebb veszélyt jelent és mindössze a résztvevők 6%-a mondta azt, hogy nem jelent veszélyt. (Pew Research Center 2016)

5. ábra. A bevándorlás említettsége a két legfontosabb probléma között, amelyekkel Magyarország, illetve az Európai Unió szembenéz

Forrás: Európai Bizottság (2016a, 2016b)

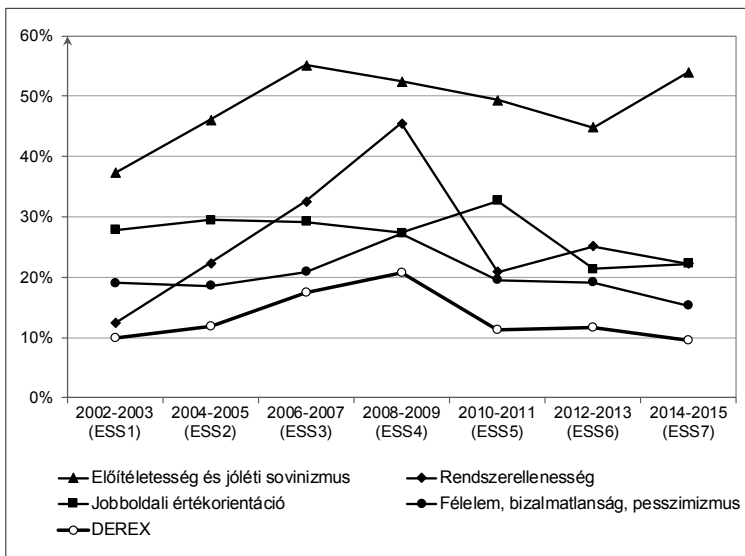
3.2. Idegenellenesség

A kisebbségi csoportokkal szembeni erős előítéletesség minden hazai és nemzetközi kutatás szerint a magyar közvélemény jellemző tendenciája. A rendszerváltás óta szisztematikusan végzett vizsgálatok egyik fő tanulsága, hogy a magyarokat (a közép-kelet európai országok mezőnyéből egyébként nem kilógva) nagyfokú intolerancia jellemzi. Ez összefügg a társadalmi fenyegettség-érzés magas szintjével is, ugyanis általában azokkal a csoportokkal szemben vagyunk intoleránsak, melyeket fenyegetőnek is látunk (TÁRKI 2015). Nem meglepő tehát, hogy a már eleve magas szinten álló hazai idegenellenesség mértéke a menekültválság hatására tovább emelkedett.

A hosszú távú trendeket tekintve a TÁRKI kutatása megállapította, hogy 2016 elejére korábban sohasem mért magas értékre emelkedett az idegenellenesség mértéke Magyarországon, és a nullához közelített az idegenbarátok aránya (TÁRKI 2016). Ugyanezt a tendenciát jelzi a Political Capital Institute szélsőjobboldal iránti keresletet mérő indexének (DEREX) előítéletesség

alindexe³, amely az elmúlt évek csökkenése után⁴ ismét emelkedett és a korábbi csúcspontot megközelítő értéket vett fel.

6. ábra. A DEREK értékei Magyarországon, 2002–2015 (%)

Forrás: Derexindex.eu (<http://derexindex.eu/countries/Hungary#Hungary>)

Az ESS 7. hullámának adatfelvétele a legtöbb résztvevő országban kevésbé a menekülthullám előtt zajlott. Néhány országban azonban – köztük Magyarországon is – a lekérdezés idején már erőteljes volt a migrációs nyomás. A friss adatokból nyert DEREK-értékek alapján megállapítható, hogy bár az attitűd-szélsőségek aránya kevésbé változott az ESS 7. és a 6. hulláma közötti időszakban, azonban ez az alindexekre már nem mondható el. Az előítéletesség (elsősorban a bevándorló-ellenesség) és a rendszerellenesség mutatójának értéke a legtöbb országban emelkedett, míg a jobboldali értékorientáció és a félelem, bizalmatlanság, pesszimizmus inkább mérséklődött. Ezek az elentétes hatások okozták a DEREK-értékek viszonylagos stabilitását.

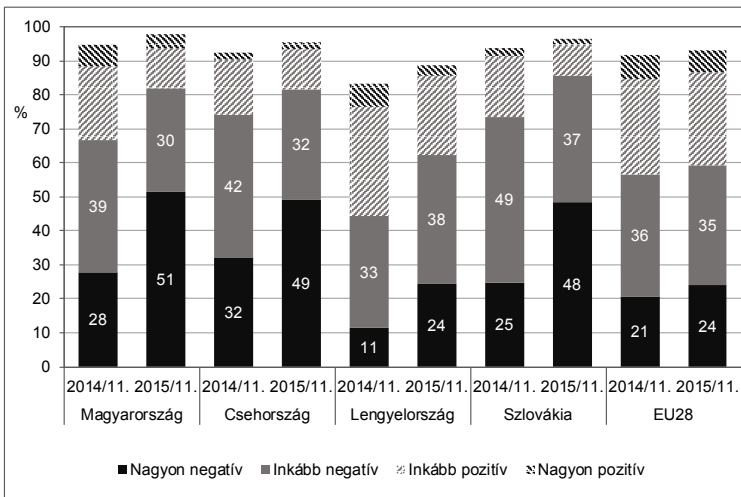
³ A Political Capital szélsőjobboldal iránti társadalmi keresletet mérő mutatója a DEREK, a *European Social Survey* (ESS) adatbázisa alapján azon válaszadók arányát mutatja meg, akik egy adott társadalomban pszichológiailag (attitűdjeik és értékeik mintázatát tekintve) fogékonyak lehetnek a tradicionalista, sovinizista, tekintélyelvű, rendszerellenes ideológiákra és az ezekből levezethető politikai cselekvésekre. A DEREK négy alindexének egyike az „előítéletesség és jóléti sovinizmus” index, amely döntően a bevándorlással kapcsolatos véleményekre fókuszál.

⁴ Részletesebben lásd Juhász–Krekó–Molnár (2014).

Magyarországon az elmúlt hat évben megfigyelt mérséklődés után ismét jelentősen emelkedett a népesség előítéletessége. (6. ábra) Ennek hátterében kizárólag a bevándorlással kapcsolatos szélsőséges attitűdök erősödése áll, a homofóbia szintje – ami szintén szerepel az alindexben – ugyanis némileg csökkent. A megkérdezettek 45%-a az Európán kívüli szegényebb országokban élő emberek közül senkinek sem engedné meg, hogy Magyarországra jöjjön élni, ami 10 százalékpontos növekedést jelent a 2012/2013-ban mért értékhez képest.

Mindez hasonló a nemzetközi tendenciákhoz, Európában ugyanis az előítéletesség minden második országban legalább 2 százalékponttal emelkedett az ESS adatai alapján. (F2. táblázat) Csupán egyetlen országban (Portugália) volt érdemi visszaesés. A szélsőségesen előítéletesek aránya a leginkább Magyarországon (45%-ról 54%-ra), Csehországban (32%-ról 39%-ra) és Lengyelországban (18%-ról 25%-ra) nőtt az ESS 2012/2013-as adatfelvétele óta. Magyarországon és Lengyelországban a lekérdezés már belesett az intenzívebb menekülthullámba, ami indokolja az alindex jelentős változását. Az Eurobarometer nemzetközi összehasonlításra alkalmas adatai ugyancsak Magyarország esetében mutatták az ellenérzések legnagyobb mértékű növekedését a bevándorlókkal kapcsolatban (7. ábra).

7. ábra. Az EU-n kívülről érkező bevándorlók által keltett érzések – változások 2014. november és 2015. november között (%)

Forrás: Európai Bizottság, Standard Eurobarometer kutatások (2015)

Ezek az adatok összességében arra utalnak, hogy a menekültválság folyamatai és az azokkal kapcsolatos nyilvános diskurzusok és politikai kampányok kétségtelenül hatottak a korábban is magasnak mondható magyarországi idegenellenesség mértékére és természetére. Az általános félelem és bizalmatlanság érzését felváltotta egy specifikus ellenségkép: a „migráns”. Ez a kézzelfogható ellenségkép pedig jellegzetes félelmekkel párosult, mint például a terrorizmus és a bűnözés. Ráadásul, míg korábban az idegenellenesség a potenciális jövőbeni érkezőkre irányult, addig a menekültválság következtében a xenofóbia fókuszpontja jelen idejűvé vált (Barna–Hunyadi 2015).

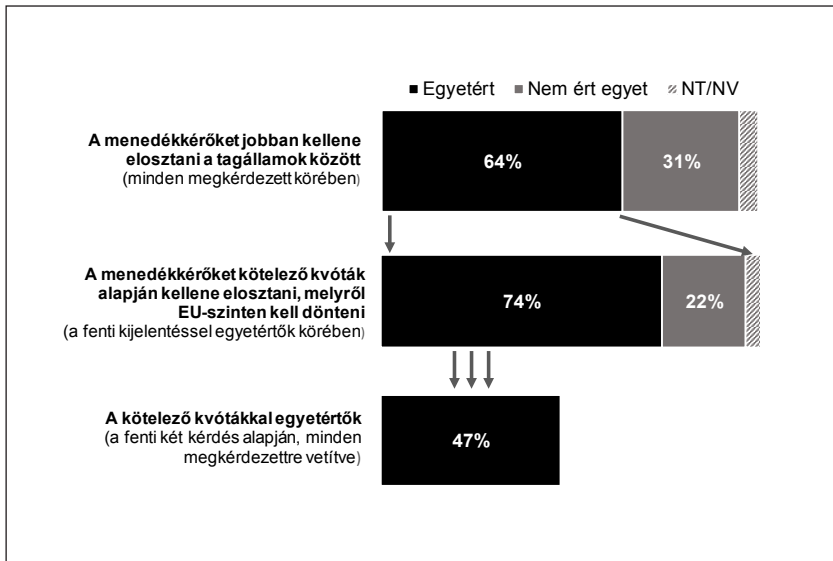
3.3. Szakpolitikai preferenciák

A szakpolitika szintjén Európában jelentős különbségek mérhetők Kelet- és Nyugat-Európa között. A nyugat-európai országok megosztottak a menekültválság kezelése ügyében: számos helyen jelentős méretű tömbök alakultak ki a közvéleményben a saját kormányok tevékenységének megítélésével, a túl keménynek vagy túl puhának tartott intézkedésekkel, vagy éppen a magyar kormány intézkedéseinek megítélésével kapcsolatban (Gyulai–Bene–Patkós 2015). Az EU keleti tagállamai egységesebben elutasítók a menekültekkel és az uniós megoldási javaslatokkal szemben. Jellemző, hogy a tagállami kormányok az EU-ra hárítják a felelősséget menekültügyben, ugyanakkor az EU egészében többsége van a közös menekültpolitika támogatottságának. A kivételt a kelet-európai országok jelentik.

2015. szeptember végén Magyarországon a lakosság 47%-a támogatta a kötelező kvótákat, ami a kilencedik legalacsonyabb mutató volt a tagállamok között az *Európai Parlament EB/EP 84.1. számú Eurobarometer* felmérése szerint (8. ábra). A kötelező kvótákat ellenző 53%-ból csak 45%-ot lehetett teljesen elutasítónak tekinteni, míg 8% nem tudott egyértelműen állást foglalni. Ez azt mutatja, hogy abban az időben a magyar közvélemény még meglehetősen megosztott volt ebben a kérdésben, és nem utasította el kategorikusan a kvótarendszert (Európai Parlament 2015).

A magyarországi felmérések szerint a 2015. év végétől kezdve a kormányzat kampányának a hatására egyre többen utasították el az EU által szorgalmazott, menekültek betelepítésére vonatkozó kötelező kvótarendszert. 2016 tavaszára a magyar közvélemény túlnyomó többsége, 80%-a ellenezte az EU javaslatát (*F3. táblázat*). Azaz fél év leforgása alatt a kvótákkal kapcsolatos, kezdetben bizonytalan lakossági álláspont nagyon egyértelmű elutasítássá alakult. A kormány pedig a biztos eredmény tudatában népszavazást kezdeményezett a kérdésben.

8. ábra. Lakossági vélemények a kötelező kvótákról Magyarországon, 2015 szeptemberében (%)

Forrás: saját számítások a European Parliament Eurobarometer (EB/EP 84.1) alapján (Európa Parlament 2015)

Az előbbieket összegezve megállapíthatjuk, hogy kezdetben Magyarország nem lógott ki a kelet-európai országok sorából, de a magyar közvélemény valamelyest mérsékeltebb volt az uniós javaslatok elutasításában, mint a többi kelet-európai ország lakossága. A kormány viszont elutasítóbb a menekültválság uniós szinten történő kezelésével szemben ebben a vonatkozásban, mint a társadalom. A kvótaellenes kampány tehát nem egyszerűen meglóvalogni akarta a lakosság már létező elutasítását, hanem vélhetően maga a kormány tartotta szükségesnek, hogy még elutasítóbbá formálja a közvéleményt ebben a kérdésben.

4. Következtetések

Az Európai Unió többi országával összehasonlítva Magyarország sajátos helyzetbe került a menekültválságban. Magyarország migrációs nyomásnak való kitettsége valóban Görögországhoz, Olaszországhoz volt mérhető 2015 egyes hónapjaiban, csakhogy eközben minden más migrációs mutató

a menekülthullám által alig érintett kelet-európai tagállamokéhoz maradt hasonló. Ebből a sajátos, köztes helyzetből több fontos következmény is adódott.

- A menekülthullám nem illeszkedett azokhoz a migrációs folyamatokhoz, amelyeket a magyar társadalom korábban megtapasztalhatott. A menekültválság kapcsán keletkezett politikai hisztéria valóságértelmező ereje és vártnál nagyobb hatása a migrációval kapcsolatos társadalmi attitűdökre vezethető vissza.

- A globális migrációs rendszeren belül az egyes európai országok különböző, történetileg kialakult migrációs alrendszerekhez kapcsolódnak. Ezekon belül a valódi célországokban léteznek olyan migrációs hálózatok, amelyekhez a menekülthullámmal érkezők kapcsolódni tudnak. Hol a gyarmattartó múlt (pl. Franciaország), hol a korábbi vendégmunkásrendszer (pl. Németország), hol a szárazföldinél bejáratottabb tengeri menekültútvonalaik képezik ezeknek a hálózatoknak az alapját. Magyarország esetében azonban ilyenről nem beszélhetünk, ezért a kormány eredményes eszközként mutatható fel olyan intézkedéseket (pl. határzár), amelyek máshol kevésbé működőképesek.

- Magyarország sajátos helyzete miatt nemzetközi szinten is fontossá vált az Orbán-kormány menekültügyi álláspontja. A magyar kormány jogosan hívta fel a figyelmet arra, hogy az EU illetékesei sokáig csak a tengeri útvonalakon át érkező migránsokat fogadó Olaszországra és Görögországra figyeltek, nem foglalkozva azzal, hogy Magyarország is jelentős migrációs nyomásnak van kitéve a szárazföldön. Ezt az EU és a jelentősebb tagállamok vezetői el is ismerték, így az Európai Bizottság módosított, 2015. szeptember végi javaslata alapján Olaszország és Görögország mellett Magyarország is kedvezményezett lett. Az ország jelentőségét ez felértékelte, a magyar kormány azonban ezt visszautasította, és kedvezményezettként is elutasította a kvótát. Hiszen, ahol a menekültügyi eljárások 98%-a megszűnik, mert elhagyja az országot a kérelmező, ott nincs tartós érdekeltség a kvótarendszer jelentette tehermentesítés iránt. Ha pártpolitikai szempontok nélkül csak a migrációs folyamatokat vesszük figyelembe, akkor erre vezethető vissza, hogy a többi, a menekülthullám által súlyosan nem érintett kelet-európai országgal együtt a magyar kormány is elutasíthatta a kvótarendszert.

IRODALOM

Barna, I. – B. Hunyadi 2015: Report on xenophobia and radical nationalism in Hungary (January–June 2015). Online http://www.politicalcapital.hu/wp-content/uploads/Xenophobia%20and%20Radical%20Nationalism%20Report_Hungary.pdf (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)

Bernáth G. – Messing V. 2015: Bedarálva. A menekültekkel kapcsolatos kormányzati kampány és a tőle független megszólalás terepei. Médiakutató 7. XVI. évf., 4. sz., Online: <http://>

- www.mediakutato.hu/cikk/2015_04_tel/01_menekultek_moralis_panic.pdf. (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- BÁH 2016a: Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal: Kiadványfüzet, 2015. I–V. – 2016. I–V. Elérhető online: http://www.bmbah.hu/images/statisztikak/160617%20KIADV%3%81NYF%3%9CZET_2015_2016%20m%3%A1jus.xls (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- BÁH 2016b: Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal: Kiadványfüzet, 2014–2015 éves. Elérhető online: http://www.bmbah.hu/images/statisztikak/160119%20KIADV%3%81NY_2014_%202015_%3%89VES%20honlapra.xls (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Európai Bizottság 2016a: Standard Eurobarometer felmérések: „Melyik az a két legfontosabb probléma, amelyekkel az Európai Unió szembenéz?” kérdésre adott válaszok eredmény-táblája. Elérhető online: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/chartType/gridChart//themeKy/31/groupKy/188/savFile/5> (Utolsó megtekintés: 2016.06.29.)
- Európai Bizottság 2016b: Standard Eurobarometer felmérések: „Melyik az a két legfontosabb probléma, amelyekkel Magyarország szembenéz?” kérdésre adott válaszok eredmény-táblája. Elérhető online: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/chartType/gridChart//themeKy/42/groupKy/208/savFile/54> (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Európai Bizottság 2015: Standard Eurobarometer felmérések: „Kérem, mondja meg, hogy az alábbi kijelentések pozitív vagy negatív érzéseket keltenek Önben? – Az emberek bevándorlása az EU-n kívülről” kérdésre adott válaszok eredmény-táblája. Online: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/chartType/gridChart//themeKy/59/groupKy/279/savFile/646> (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Európai Parlament 2015: Parlemeter 2015 – Part I. The main challenges for the EU, migration, and the economic and social situation. European Parliament Eurobarometer (EB/EP 84.1) (written by: Jacques Nancy), Public Opinion Monitoring Unit. Online: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/570419/EPRS_STU\(2015\)570419_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/570419/EPRS_STU(2015)570419_EN.pdf) (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Földházi, E. – B. Branislav – S. Branislav – V. Boris 2014: Population projections for Hungary and Slovakia at national, regional and local levels. Elérhető online: <http://www.seemig.eu/downloads/outputs/SEEMIGPopulationProjectionsHUSK.pdf> (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Gyulai A. – Bene M. – Patkós V. 2015: Politika és migráció. Online: http://mta.hu/data/cikkek/106/1060/cikk-106072/_gyulai.pdf (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Index.hu 2014: Az 1991-es rekordot ostromoljuk (2014). Online: http://index.hu/belfold/2014/12/10/menedekkerok_menekultek/ (Utolsó megtekintés 2016. 06. 29.)
- Juhász A. – Krekó P. – Molnár Cs. 2014: Szélsőjobboldaliság Európában és Magyarországon. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. szerk.: Társadalmi riport 2014. Budapest: TÁRKI, 558–586. p. Elérhető online <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b345.pdf> (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- KSH STADAT 1.2.: Magyarországra érkezett menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülők száma. Online: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_wvwn001.html (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- KSH STADAT 1.9.: Magyarországra érkezett menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülők száma (2000–). Online: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wvwn003.html (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Magyar Helsinki Bizottság 2016: Magyar menekültügy a számok tükrében, 2016. július 1. Online: <http://www.helsinki.hu/magyar-menekultugy-a-szamok-tukreben-2016-julius-1/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 25.)

- Medián 2015: Jobb félni? Medián-felmérés a menekültválságról: 2015. október 7. Online: <http://www.median.hu/object.c38fa2c9-5bc2-40c9-ae38-bab515a5f172.ivy>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- Melegh A. 2015: Magyarország a nemzetközi migráció rendszerében. Eszmélet, 2015. június 16. Online: <http://eszmelet.hu/melegh-attila-magyarorszag-a-nemzetkozi-migracio-rendszereben/> (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Nézőpont Intézet 2015: Nemzeti egység a kormány mögött bevándorlás-ügyben. (2015. szeptember) Online: <http://nezopointintezet.hu/analysis/nemzeti-egység-kormany-mogott-bevandorlas-ugyben/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- Nézőpont Intézet 2016a: A magyarok négyötöde elutasítja a kötelező betelepítési kvótát (2016. február). Online: <http://nezopointintezet.hu/analysis/magyarok-nyegotode-elutasitja-kotelezo-betelepitesi-kvotat/> (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- Nézőpont Intézet 2016b: A 2008-ashoz hasonló siker lehet a kvótareferendum (2016. május). Online: <http://nezopointintezet.hu/analysis/2008-ashoz-hasonlo-siker-lehet-kvotareferendum/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- Pew Research Center 2016: Europeans face the world divided (2016. június). Online: <http://www.pewglobal.org/2016/06/13/europeans-face-the-world-divided/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 04.)
- Publicus 2015: Menekültügy: megosztott ország. 2015. szeptember. Online: http://www.publicus.hu/blog/menekultugy_-_megosztott_orzag/. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- SEEMIG 2014: Helyzetkép a magyarországi elvándorlásról, 2014. Online: <http://www.seemig.eu/downloads/pressroom/SEEMIGpressmaterialBudapest15October2014.pdf> (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- Századvég 2015a: A többség a menekültügyi kvótarendszer ellen. 2015. május. Online: <http://szazadveg.hu/foundation/kutatas/piac-es-kozvelemeney-kutatas/a-tobbseg-a-menekultugyi-kvotarendszer-ellen/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- Századvég 2015b: A magyarok többsége ellenzi a kötelező bevándorlási kvótákat. 2015. november. Online: <http://szazadveg.hu/foundation/kutatas/piac-es-kozvelemeney-kutatas/a-magyarok-tobbsege-ellenzi-a-kotelezo-bevandorlasi-kvotakat/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- Századvég 2016: A magyarok 84 százaléka nem mond a betelepítési kvótára. 2016. február. Online: <http://szazadveg.hu/foundation/kutatas/piac-es-kozvelemeney-kutatas/a-magyarok-84-szazaleka-nemet-mond-a-betelepitesi-kvotara/>. (Utolsó megtekintés: 2016. 07. 01.)
- TÁRKI 2015: Attitudes towards refugees, asylum seekers, and migrants. First results. 2015. október. Online: http://www.tarki.hu/hu/news/2015/kitekint/20151203_refugee.pdf (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)
- TÁRKI 2016: The social aspects of the 2015 migration crisis in Hungary, 2016. Online: http://www.tarki.hu/hu/news/2016/kitekint/20160330_refugees.pdf (Utolsó megtekintés: 2016. 06. 29.)

Függelék

F1. táblázat. A Magyarországon menedéket kérők megoszlása állampolgárság szerint – az öt leggyakoribb származási hely, 2000–2015

Év	1.	2.	3.	4.	5.
2000	afgán (28%)	bangladesi (21%)	iraki (11%)	szerb (9%)	sri lankai (3%)
2001	afgán (45%)	bangladesi (16%)	iraki (11%)	szomáli (3%)	sierra leonei (3%)
2002	afgán (37%)	iraki (31%)	bangladesi (6%)	szomáli (3%)	vietnámi (3%)
2003	afgán (20%)	iraki (14%)	grúz (9%)	iráni (7%)	török (5%)
2004	grúz (18%)	szerb (11%)	török (8%)	vietnámi (7%)	nigériai (5%)
2005	vietnámi (20%)	szerb (15%)	kínai (10%)	grúz (7%)	bangladesi (6%)
2006	vietnámi (19%)	szerb (18%)	kínai (13%)	grúz (8%)	nigériai (5%)
2007	szerb (27%)	vietnámi (25%)	kínai (12%)	iraki (4%)	grúz (4%)
2008	koszovói (41%)	szerb (10%)	pakisztáni (8%)	szomáli (6%)	grúz (5%)
2009	koszovói (38%)	afgán (26%)	szerb (11%)	grúz (2%)	török (2%)
2010	afgán (33%)	koszovói (18%)	palesztin (11%)	grúz (3%)	szerb (3%)
2011	afgán (38%)	koszovói (12%)	pakisztáni (7%)	szír (5%)	szomáli (4%)
2012	afgán (41%)	pakisztáni (15%)	koszovói (10%)	szír (7%)	szomáli (3%)
2013	koszovói (33%)	pakisztáni (16%)	afgán (12%)	algír (6%)	szír (5%)
2014	koszovói (50%)	afgán (21%)	szír (16%)	palesztin (2%)	iraki (1%)
2015	szír (36%)	afgán (26%)	koszovói (14%)	pakisztáni (9%)	iraki (5%)

Forrás: saját számítások a KSH adatai alapján. (http://www.ksh.hu/docs/eng/xstadat/xstadat_annual/i_wvvn002a.html). Utolsó megtekintés: 2016. 05. 26.)

F2. táblázat. A DEREK értékei és változásai húsz európai országban, 2014/2015 (%)

Országok	Előítéletes- ség és jóléti sovinizmus	Rendszer ellenesség	Jobboldali értékorientáció	Félelem, bizalmatlanság, pesszimizmus	DEREK	Adatfelvétel dátuma
Ausztria	24 (+2)	19 (+5)	19 (+6)	8 (-3)	5 (+1)	2014.10.14 – 2015.05.05.
Belgium	24 (+4)	13 (+4)	12 (-1)	7 (-)	4 (+1)	2014.09.10 – 2015.02.01.
Csehország	39 (+7)	20 (-11)	17 (-5)	10 (-4)	6 (-2)	2014.11.24 – 2015.02.09.
Dánia	16 (+3)	5 (+2)	15 (-1)	3 (-)	2 (+1)	2014.09.12 – 2015.02.17.
Észtország	41 (+2)	17 (-1)	12 (-1)	10 (-3)	5 (-)	2014.09.07 – 2014.12.29.
Finnország	20 (+4)	6 (+3)	15 (-)	2 (-)	2 (+1)	2014.09.03 – 2015.02.09.
Franciaország	25 (-1)	21 (+4)	18 (-2)	13 (-2)	8 (+1)	2014.10.31 – 2015.03.03.
Németország	11 (-)	11 (+2)	9 (-2)	6 (-2)	2 (-)	2014.08.18 – 2015.02.05.
<i>Magyarország</i>	54 (+9)	22 (-3)	22 (+1)	15 (-4)	10 (-2)	2015.04.24 – 2015.06.26.
Írország	25 (+2)	18 (-3)	21 (-1)	8 (-6)	5 (-2)	2014.09.04 – 2015.01.31.
Litvánia	43 (+4)	24 (-1)	19 (+5)	13 (+2)	7 (+2)	2015.04.11 – 2015.06.14.
Hollandia	15 (-)	7 (+1)	9 (-3)	3 (-1)	1 (-1)	2014.09.08 – 2015.01.15.
Norvégia	7 (-1)	3 (-)	12 (-2)	2 (-1)	1 (-)	2014.08.20 – 2015.01.08.

Országok	Előítéletés- ség és jóléti sovinizmus	Rendszer ellenesség	Jobboldali értékkorientáció	Félelem, bizalmatlanság, pesszimizmus	DEREX	Adatfelvétel dátuma
Lengyelország	25 (+7)	36 (+7)	36 (-)	16 (+1)	11 (+3)	2015.04.17 – 2015.09.14.
Portugália	31 (-9)	39 (-2)	23 (+12)	20 (+2)	13 (+1)	2015.02.02 – 2015.11.30.
Szlovénia	26 (+1)	38 (+4)	24 (-3)	13 (+2)	10 (+3)	2014.10.09 – 2015.02.01.
Spanyolország	18 (-)	28 (-5)	24 (-)	12 (-2)	5 (-1)	2015.01.22 – 2015.06.25.
Svédország	4 (-)	4 (-1)	11 (-4)	3 (-1)	1 (-)	2014.08.01 – 2015.01.31.
Svájc	11 (-)	6 (+2)	15 (+1)	4 (-)	1 (-)	2014.08.29 – 2015.02.20.
Egyesült Királyság*	27 (-)	20 (+6)	16 (-)	9 (-)	5 (+1)	2014.09.01 – 2015.02.25., 2015.10.01 – 2015.12.07.
Legalább 2 százalékponttal emelkedett**	10	10	3	3	3	
Legfeljebb 1 százalékponttal változott**	9	5	10	9	14	
Legalább 2 százalékponttal csökkent**	1	5	7	8	3	

Forrás: saját számítások az ESS 7. és 6. hullámának adatain.

Megjegyzés: zárójelben a DEREK-értékek két hullám (2012/2013 és 2014/2015) közötti változása százalékpontban. * Az Egyesült Királyságban két időpontban zajlott az adatfelvétel. ** Azt mutatja, hogy a felsorolt országok közül hány esetében nőtt/csökkent az adott alindex értéke a zárójelben feltüntetett értékkel.

F3. táblázat. *A kötelező kvótákkal kapcsolatos magyarországi közvélemény-kutatások*

Kutatóintézet/ Adatfelvétel időpontja	Módszertan	Kérdés	Válaszok
Századvég 2015. május 21–26.	1000 fő, telefonos	Hallott Ön arról az európai uniós javaslatról, amely szerint Brüsszel elosztaná az Európába érkező menekülteket a tagországok között egy kvótarendszer szerint? Ön inkább egyetért, vagy inkább nem ért egyet ezzel a javaslattal? Ön inkább egyetért, vagy inkább nem ért egyet azzal a javaslattal, hogy kvótarendszer helyett az Unió adja vissza az országok saját hatáskörébe a menekültkérdés kezelését?	Igen: 83% Nem: 17% Inkább egyetért: 27% Inkább nem ért egyet: 63% NT/NV: 10% Inkább egyetért: 75% Inkább nem ért egyet: 21% NT/NV: 4%
Nézőpont 2015. szeptember 6–12.	1000 fő, telefonos	Nem elérhető	Támogatja az EU kvótarendszert: 28%
Publicus 2015. szeptember 10–14.	1000 fő, telefonos	Mennyire ért egyet a következő állítással? Magyarországnak a teljesítőképességének megfelelő mennyiségű menekültet be kellene fogadnia.	Inkább egyetért: 37% Inkább nem ért egyet: 55% NT/NV: 8%
Medián 2015. szeptember 11–15.	1200 fő, személyes	A befogadott menekülteket az Unió országai között szét kell osztani lakosságszám és gazdasági teherbíró-képesség alapján	50 (átlag a százfokú skálán, ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 100=teljesen egyetért)
Századvég 2015. november 2–5.	1000 fő, telefonos	Ön inkább egyetért, vagy inkább nem ért egyet az Európai Unióba érkezett bevándorlók tagállamok közötti, kötelező kvóták szerinti elosztásának elképzelésével?	Egyetért: 30% Nem ért egyet: 65% NT/NV: 5%

Kutatóintézet/ Adatfelvétel időpontja	Módszertan	Kérdés	Válaszok
Nézőpont 2016. február 12–17.	1000 fő, telefonos	Őn inkább egyetért, vagy inkább nem ért egyet azzal, hogy az Európába érkező menedékkérőket egységes kvótarendszer alapján osszák szét az országok között, ennek keretében pedig Magyarországra is telepítsenek be menedékkérőket?	Egyáltalán nem ért egyet: 62% Inkább nem ért egyet: 18% Inkább egyetért: 10% Teljes mértékben egyetért: 4% NT/NV: 6%
Századvég 2016. február 24–25.	500 fő, telefonos	Őn hogyan voksolna a magyar Kormány által bejelentett, kötelező betelepítési kvótával kapcsolatos tervezett népszavazáson?	„Igen”-nel voksolna a kötelező kvótára: 10% „Nem”-mel voksolna a kötelező kvótára: 84% NT/NV: 6%
Nézőpont 2016. május 13–19.	1000 fő, telefonos	Nem elérhető	Ellenzi a kényszerbetelepítést: 77% Támogatja a kényszerbetelepítést: 23%

Forrás: Századvég (2015a, 2015b, 2016), Medián (2015), Nézőpont (2015, 2016a, 2016b), Publicus (2015)